

Til: Representantskapet

Fra: Nord-Norges arkitektforening (NNAF)

Sak: Økonomi, organisasjonsmodell og lokalforeningenes rolle 2026-20xx

Dato: xx.xx.2026

Bakgrunn og historikk i saken

Norske arkitekters landsforbund står overfor en periode med vedvarende økonomisk usikkerhet, endrede rammebetingelser i arkitektmarkedet og fallende eller stagnert medlemsutvikling. Samtidig er lokalforeningene, i henhold til vedtektene, forbundets operative ledd i å sikre faglig aktivitet, medlemskontakt og geografisk forankring.

De siste årene har Representantskapet behandlet flere saker som berører disse forholdene enkeltvis, blant annet knyttet til lokalforeningsmidler, langtidsbudsjett, organisasjonsstruktur og landsstyresammensetning. Samlet sett viser sakene at det eksisterer et misforhold mellom:

- lokalforeningenes vedtektsfestede rolle
- de faktiske økonomiske og organisatoriske rammene lokalforeningene opererer innenfor
- NALs ambisjon om å være en reell landsdekkende fagideell organisasjon

Representantskapet har i 2025 uttrykt utilfredshet med manglende forutsigbarhet i lokalforeningsfinansiering, og samtidig utsatt behandling av langtidsbudsjett i påvente av en bredere strategisk avklaring. Denne saken fremmes for å samle disse spørsmålene i én helhetlig drøfting.

Denne saken gjelder styringsprinsipper og organisatoriske rammer som etter vedtektene ligger til Representantskapets ansvar, og kan derfor ikke behandles utelukkende gjennom strategiarbeid eller handlingsplaner.

Forslag til vedtak:

Økonomi, organisasjonsmodell og lokalforeningenes rolle 2026-20xx

1. Representantskapet slår fast at lokalforeningene er en integrert og operativ del av NALs landsdekkende virksomhet, i tråd med vedtektene.
2. Representantskapet erkjenner at økonomi, organisasjonsmodell og lokalforeningenes rolle må ses i sammenheng for å sikre bærekraft, forutsigbarhet og reell landsdekkende funksjon.
3. Representantskapet ber landsstyret om å utarbeide og legge frem, innen ordinært RS i 2026:
 - en helhetlig modell for samspillet mellom økonomi, organisasjonsstruktur og lokalforeningenes rolle
 - forslag til forutsigbare rammer for lokalforeningsdrift fra og med 2026
 - en redegjørelse for hvordan lokalforeningene inngår i NALs langtidsbudsjett og strategiske prioriteringer
4. Representantskapet forutsetter at modellen vurderer:
 - geografiske forskjeller og ulikt ressursgrunnlag
 - frivillig kapasitet som en begrenset ressurs
 - sammenhengen mellom lokal aktivitet, medlemsutvikling og medlemsverdi

5. Representantskapet fastslår at strategidokumenter ikke kan erstatte, utsette eller overstyre Representantskapets ansvar for å fastsette prinsipielle rammer for økonomi, organisasjonsmodell og lokalforeningenes rolle.

Overskrift

Økonomi, organisasjonsmodell og lokalforeningenes rolle 2026-20xx

Status i saken

Per i dag behandles økonomi, organisasjonsmodell og lokalforeningenes rolle i stor grad som separate enkeltsaker. Det foreligger ingen politisk vedtatt helhetsmodell som viser hvordan:

- lokalforeningene skal inngå i NALs langsiktige økonomiske plan
- den landsdekkende funksjonen skal sikres organisatorisk
- medlemsutvikling og lokal aktivitet henger sammen

Dette skaper uforutsigbarhet både for lokalforeningene og for landsstyrets langsiktige styring.

Saken bygger blant annet på tidligere RS-vedtak om lokalforeningsmidler (vedlegg 1), fremlagt langtidsbudsjett 2025-2029 (vedlegg 2) samt relevante vedtektsbestemmelser om lokalforeningenes rolle i organisasjonen.

Drøfting

Lokalforeningene er det viktigste bindeleddet mellom NAL og medlemmene ute i landet. I særlig grad gjelder dette i distriktene, der geografiske avstander, små medlemsmiljøer og begrenset kapasitet stiller høye krav til organisasjonsmodell og støtteordninger.

Når økonomiske virkemidler svekkes eller blir uforutsigbare, samtidig som forventningene til lokal aktivitet, fagpolitisk arbeid og synlighet opprettholdes, oppstår et strukturelt misforhold mellom ansvar og rammer. Dette er ikke et regnskapsteknisk spørsmål alene, men et spørsmål om organisering, prioritering og bærekraft.

Representantskapet har etter vedtektene ansvar for å fastsette overordnede prinsipper og rammer. Denne saken gir RS anledning til å avklare hvordan økonomi, organisasjonsmodell og lokalforeningenes rolle skal henge sammen fra og med 2026, for å sikre en robust og tillitsbasert utvikling av forbundet.

Fordeler

- Helhetlig behandling av økonomi, organisering og lokal aktivitet
- Større forutsigbarhet for lokalforeningene
- Bedre samsvar mellom vedtektsintensjon og faktisk praksis
- Styrket grunnlag for medlemsrekruttering og -lojalitet
- Klart styringssignal fra Representantskapet

.

Ulemper

- Krever strategisk arbeid og prioritering på RS- og landsstyrenivå
- Kan medføre behov for å revurdere etablerte arbeidsformer og forventninger

Økonomiske konsekvenser / andre risikoer

Saken medfører ingen umiddelbare økonomiske forpliktelser, men vil legge føringer for fremtidige prioriteringer i langtidsbudsjett og organisasjonsutvikling. Manglende avklaring innebærer risiko for svekket lokal aktivitet, redusert medlemsverdi og økt belastning på frivillig innsats.

NNAFs anbefaling / forslag til løsning

Nord-Norges arkitektforening anbefaler at Representantskapet bruker denne saken til å gi landsstyret et tydelig mandat til å:

- utarbeide en helhetlig modell for samspillet mellom økonomi, organisasjonsstruktur og lokalforeningenes rolle
- sikre at lokalforeningene inngår som en integrert del av NALs landsdekkende strategi
- legge frem forslag til forutsigbare rammer for lokalforeningsdrift fra og med 2026

Målet er å sikre at NAL også fremover kan fungere reelt landsdekkende, i tråd med forbundets formål og vedtekter.